

**ARBETSUTSKOTTET FÖR PEDAGOGISKT
UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA (PUD-AU)****Datum:** 2018-08-28.**Tid:** Kl. 9.00-13.00 (inkl lunch).**Plats:** Högskolan Dalarna, Campus Falun, lokal Selma.**Deltagare:** Filippa Bergqvist, PUD, Daniel Broman, HDa, Håkan Elfving, Gagnef, Bengt Ericsson, PUD, Ulrika Forssell, Borlänge, Mikael Fältsjö, Borlänge, Anna-Karin Fändrik, PUD, Peter Gabrielsson, HDa, Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora, Siw Jenssen, HDa, Magnus Jobs, HDa, Lars Kratz, Rättvik, Lars Linder, PUD, Andreas Lundholm, VBU Ludvika, Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund, Inga-Lena Spansk, Mora, Satu Sundström, PUD, Johan Svedmark, Falun, Mats Tegmark, HDa, Lena Åhman, PUD, Ann Åkerlöf Olsson, Sandviken.

PUD-AU PROTOKOLL

2018-08-28

1	<p>Mötets öppnande och godkännande av dagordning</p> <p>PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen och öppnade mötet.</p> <p>En kort presentationsrunda genomfördes där särskilt Daniel Broman uppmärksammades. Han är nyutträd avdelningschef - tillsammans med Peter Gabrielsson - för avdelningen Utbildningsvetenskap vid Akademien Utbildning, hälsa och samhälle vid Högskolan Dalarna (HDA).</p> <p>Bengt Ericsson, chef vid PUD, beskrev kortfattat den unika samverkansstruktur som ligger till grund för lärarutbildningen vid HDA. Inga övriga frågor anmälades.</p> <p>Ordningsfråga: Bengt fungerar som mötesordförande efter paus då Inga-Lena måste avvika.</p>
2	<p>Val av mötessekreterare</p> <p>Satu Sundström valdes till mötessekreterare.</p>
3	<p>Arbetsintegrerade lärarprogrammen</p> <p>Pågående utbildningar.</p> <p>Deltagarna i det arbetsintegrerade lärarprogrammet grundlärare 4-6 står inför sin första VFU-period (Verksamhetsförlagd utbildning) vecka 36 – slutet av november. Verksamhetsutvecklare Lars Linder påtalade den utmaning VFU:n utgör. Bland annat hamnar student och handledare i andra roller än de har som kolleger under övrig tid, att jämföra med VFU inom de ordinarie lärarutbildningarna. Lars har besökt alla 22 involverade skolor under våren och då har VFU:n varit ett tema. Lars och Lena Åström har träffat VFU-handledarna. Ett slags avtal har ingåtts med individuell studieplan och tydliggörande av målen som den studerande examineras mot vilket kommer att följas upp.</p> <p>Från skolchefshåll betonades vikten av att eventuella problem i samband med VFU rapporteras omedelbart för snabb åtgärd. Erfarenheterna kan fortsatt användas.</p> <p>Kommenterades att just detta med VFU är vad flertalet frågar om i kontakter om de arbetsintegrerade lärarutbildningarna.</p> <p>Hur VFU:n fungerar ingår i den granskning som UKÄ (Universitetskanslerämbetet) gör liksom i den följeforskning som genomförs på HDA:s uppdrag.</p> <p>Anna-Karin Fändrik, verksamhetsledare, redogjorde för att deltagarna i KPU - varianten genomförde sin första VFU under våren. Samtal har förts och besök på skolorna har gjorts. Särskilt uppskattades besök av kursansvarig. Intrycket är att VFU:n har fungerat väl. Alla deltagarna är godkända. Goda förutsättningar var den bedömningskonferens som genomfördes under våren och kurshandboken med tydlig information.</p> <p>Kommenterades allmänt att skolorna styrt upp med mentorer och handledare samt att den studerandes perspektiv är centralt: det måste vara skillnad på att tjänstgöra som lärare och att som student göra VFU.</p> <p>Kommande utbildningar.</p> <p>Terminen startar måndagen den 3 september. Inom KPU har 15 personer antagits, de flesta inom 7-9 och några inriktade mot gymnasiet. Jämfört med de som startade höstterminen 2017 – där åtta studerande finns kvar i utbildningen - har ämnesmatchningen fungerat väl. Den 27 september kl 15.00 sker en första träff med vfu-handledare</p>

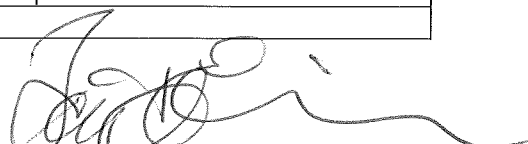
	<p>och rektorer.</p> <p>Anledningen till att deltagarantalet endast är 15 på 30 platser är att någon inte har kunnat beredas tjänst på skola, några har rekommenderats nätstudier och andra inte har möjlighet att gå ner i tjänst eller inte har tillräckliga kunskaper i svenska.</p> <p>Från HDa:s sida poängterades att man gärna ser fler KPU-studenter inom VAL då dessa inte berörs av fastställt takbelopp.</p> <p>Vad gäller Grundlära­r­pro­gram­met 4-6 har Lena Åström en lista som visar att 34 studenter är helt klara att påbörja tjänstgöring och studier, för några finns oklarheter och andra ska intervjuas. Överlag är bilden positiv. Troligtvis blir det några avhopp. Lena tar då in andra. De som ringer till kommunerna i nuläget hänvisas till Lena.</p> <p>En rektorsträff planeras den 11 september på eftermiddagen. Flera nya skolor är involverade, några finns med i projektet sedan tidigare.</p> <p>Framtiden.</p> <p>Bengt redogjorde för att klartecken för nationellt ekonomiskt stöd till vare sig HDa eller kommunerna har kommit. Dock omtalas projektet i positiva ordalag i många sammanhang. Det är oklart vad som händer efter valet. Kommande politisk majoritet måste uppvaktas.</p> <p>En diskussion följde inför ställningstagande om ytterligare ansökningsomgång, inriktning och tidpunkt för ansökning och antagning.</p> <p>Förutsättningarna är goda sett till den erfarenhet som två ansökningsomgångar har gett. Från fackligt håll framfördes att många är intresserade och den kritik som tidigare riktats mot modellen har tystnat. Projektet har fått genomslag nationellt och det är angeläget att leva upp till ambitionen att tillföra fler lärare i skolan. Det är viktigt att arbetsmiljön i alla bemärkelser är så pass god att deltagarna väljer att stanna på sin skola. Ekonomiskt är projektet kostsamt för HDa men från ledningshåll ser man positivt på en fortsättning. Dock uttrycktes en viss oro för avhopp av kommuner.</p> <p>Om en deltagare vill byta från en kommun till en annan får det lösas av involverade kommuner. Det kan bli problematiskt om bytet ska ske mitt i en termin. Neddragningar i kommunerna berördes. En student i detta projekt får inte ersätta anställd. Kvaliten i utbildningarna lyftes fram. Finansieringsfrågan får aldrig gå ut över kvaliteten.</p> <p>PUD-AU ställde sig positivt till att fortsätta ge de arbetsintegrerade lärarutbildningarna från och med höstterminen 2019. Diskuterades inriktning SO och möjligheten att ge F-3. Betonades att faktiska behov i skolorna ska vara vägledande vad gäller nivå och inriktning i grundlära­r­pro­gram­met. Beslut fattas i PUD-Rådet 16 oktober. Tidpunkten för ansökan kan läggas en månad tidigare än den ordinarie, alltså 15 februari – 15 mars, så att antagning är klar i maj. Då förloras sökande från gymnasiet. Dessa har å andra sidan hittills varit få och det är dessutom positivt med någon erfarenhet från skolan. En lösning är att bereda gymnasister möjlighet till sen ansökan.</p> <p>Dock bör man tänka sig för innan sådan tidigareläggning då nuvarande rutin bättre speglar aktuella behov i skolorna och mer och annan slags marknadsföring krävs. Detta skulle dock kunna ske i samverkan med andra lärosäten. Ytterligare en aspekt är att ordinarie sökande till tjänster kan drabbas.</p> <p>Beslutades att kartläggningar angående inriktning(ar) och synpunkter angående eventuell tidigareläggning av ansökningstid vad gäller grundlära­r­pro­gram­met skickas till Lars Linder, lld@du.se, senast den 21 september inför möte med ledningsgrupp vid HDa och formellt beslut i PUD-Rådet den 16 oktober. Lars skickar ut en mall. Beslut angående KPU fattas centralt.</p> <p>Slutligen ställdes fråga om behov av extra PUD-AU inför beslut eller om diskussion i Tankesmedjan räcker. Bengt undersöker detta och</p>
--	--

		återkommer.
4		Tankesmedjan (Bilaga 1)
		<p>Ordförande presenterade de diskussioner som förts i Tankesmedjan angående "avrostning" av avhoppade lärare. En kartläggning har gjorts av Region Dalarna angående avhoppade lärare i regionen, dock ej på individnivå. Uppfräschning genom repetitionskurs och en individuell fördjupning föreslås för dem som kan tänka sig att återvända till skolan samt 20% tvålärarskap. Koppling till skolhuvudman är viktig liksom arbetsmiljön eftersom undersökningar visar att många lärare lämnar skolan på grund av stökig miljö och väntar på bättre tider. Full lön ska erbjudas. Likabehandling är att föredra vad gäller procentsats för tvålärarskap och lön.</p> <p>Diskuterades hur dessa personer ska identifieras och vad som kan erbjudas sett till vidare utveckling inom professionen. Innan en lärare lämnar skolan förs samtal om orsak vilket kan används vid identifieringen. Ytterligare en väg är att gå via lärare som känner sådana som har hoppat av. Diskuterades vidare hur budskapet enligt ovan ska kommuniceras.</p> <p>När det gäller studerande i gymnasiet är personlig kontakt via skolchef en möjlig väg. Mingel för gymnasister planeras.</p> <p>Personer som har möjlighet att dela tjänst genom att vara lärare en del av sin arbetstid och i annan tjänst som till exempel ingenjör är ytterligare en viktig målgrupp.</p> <p>En viktig intention är VFU-handledarutbildning till alla. Detta förtydligas under nästa PUD-Råd den 16 oktober.</p> <p>Nästa möte för Tankesmedjan: 12 september kl 13.30-16.00. Uppgift om lokal skickas ut.</p>
5		Skolforskningsfonden (Bilagorna 2 och 3)
		<p>Bengt Ericsson föredrog angående Skolforskningsfonden (SFF). Planeringsmedel söks under höstterminen och projektmedel under vårterminen.</p> <p>En diskussion fördes om inriktning, särskilt angelägna områden, intresse för och möjlighet för flera skolhuvudmän att gå samman kring viktiga projekt och hur fonden ännu tydligare skulle kunna kopplas till skolornas systematiska kvalitetsarbete.</p> <p>Konstaterades att de projekt som beviljats medel är angelägna och att de som avslagits inte har haft förankring hos skolhuvudman.</p> <p>När det gäller att identifiera de största utmaningarna i skolan som skulle kunna beforskas med medel från SFF är initiativ från skolan önskvärda. Centrala frågeställningar är exempelvis styrkedjan, synliggörande av lärande, tillgängligt lärande och digitalisering (Mora).</p> <p>Konstaterades att om flera kommuner går ihop kring frågeställning påverkas inte utlysningstexten. En förteckning över angelägna forskningsområden kan fungera som vägledning. Medel från SFF skulle kunna utgöra ekonomisk bas, som byggs på med medel från annat eller andra håll, för finansiering av större forskningsprojekt.</p> <p>Kommunerna uppmanas att skicka in angelägna forskningsområden till Bengt Ericsson (bec@du.se) senast den 10 september. Beslut om eventuellt samgående kring forskningsområde(n) tas under PUD-Rådet den 16 oktober.</p> <p>Fortsatt diskuterades forskning kopplad till daglig verklighet i skolan för utveckling av kunskap och avsaknaden av fokus på genus i den brett upplagda praxisnära skolforskning som bedrivs vid HDa idag.</p>

6		PAUS
7		Kombinerade uppdrag
		<p>Mattias Gradén, verksamhetsutvecklare vid PUD, föredrog angående Kombinerade uppdrag där en arbetsgrupp söker hitta former för och personer lämpliga för tjänster bestående av samtidigt tjänstgöring i skola, vid högskolan och en FoU-del (Forskning och utveckling). Förutsättningarna för detta är goda genom PUD-samarbetet och den praxisnära skolforskning som bedrivs vid HDa.</p> <p>Dock har man ännu inte gått i mål, det vill säga sjuksatt sådana tjänster, av internlogiska skäl.</p> <p>En slutsats som dragits är att kopplingen till Skolnära 3 behöver tydliggöras. Samtidigt att det för denna tjänstekonstruktion lämpliga personer finns vid skolorna men att dessa inte har sökt till forskarskolorna och att det finns forskarutbildade personer i skolverksamheten men att dessa måste ha lärarlegitimitet som passar konceptet.</p> <p>Mattias kommenterade vidare att en anknytning till Kombinerade tjänster kan skönjas genom det allt större ansvar, som läggs på skolorna att bedriva utbildning av (blivande) lärare, genom bland annat VFU och "avrostning" (se ovan 4. Tankesmedjan).</p> <p>I praktiken har de flesta kommundoktoranderna fångats upp på heltid av HDa efter licputation/disputation vilket inte var den ursprungliga tanken.</p> <p>Den fortsatta gången är att kartlägga dessa samt att finnas med i processen vad gäller Skolnära 3 från start för att undersöka om modellen är realistisk. Lämpliga personer bör i så fall handplockas men även fångas upp genom intresseanmälan.</p>
8		Styrning, Organisation och Ledning (SOoL)
		<p>Bengt Ericsson informerade om att inom området "Styrning, organisation och ledning" (SOoL) har Malin Kronqvist Håård antagits som doktorand och Eva-Lena Embretsen och Stefan Weinholz, båda PUD, som licentianter. Forskarstudierna kombineras med och stärker kompetensen inom uppdragen i Samverkan för bästa skola (SBS) och bidrar till att bygga upp den vetenskapliga basen inför framtida ansökan angående Rektorsprogrammet. För att delvis täcka Eva-Lena och Stefans arbetsuppgifter har Berith Öhrn anställts.</p>
9		"Med undervisningsskicklighet i centrum", HDa:s remissvar (Bilag 4)
		<p>Mats Tegmark, som har handlagt ärendet, redogjorde för HDa:s remissvar på betänkanDET "Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling" (SOU 2018:17). Det är ett slutbetänkande angående direktivet Bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner (dir 2016:76). I utredningen, som har uppmärksammats stort (i motsats till "Organisationsöversyn av de statliga myndigheterna inom skolväsendet" (dir 2017:37)), berörs åtgärder för att rekrytera, fortbilda och behålla skolledare. Fyra kompetensnivåer för lärare och förskollärare föreslås med utgångspunkt från formella krav och undervisningsskicklighet. Lärosätena ges en tillbakadragen roll. Kritik har riktats från fackligt håll på individfokus – den enskildas karriär betonas snarare än professionen som helhet. I remissvaret lyfts exempel på åtgärder vid HDa fram, bland annat de arbetsintegrerade lärarutbildningarna. Vidare poängteras vikten av att stasbidragen på skolområdet slås ihop och inte splittras i en rad specialdestinerade bidrag som inte är helt lätta att överblicka och dessutom orsakar oönskad styrning.</p> <p>Diskuterades slutligen vad som kan tänkas hända med utredningen vid eventuellt regeringsbyte.</p>

10	"Forska tillsammans" HDa:s remissvar (Bilaga 5)
	Mats Tegmark kommenterade kortfattat HDa:s remissvar på betänkandet "Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring" (SOU 2018:19). Professor Sara Irisdotter Aldenmyr har handlagt ärendet. Mats konstaterade att HDa, bland annat genom PUD-samarbetet, till stora delar uppfyller de rekommendationer som formuleras i betänkandet om till exempel praktknära forskning.
11	Utvidgat uppdrag för VAL (Bilaga 6)
	Lena Åhman, verksamhetsledare för VAL (Vidareutbildning av lärare), redogjorde för regeringsbeslutet Uppdrag om att skapa fler vägar in i läraryrket. Arbetet ska ledas av Umeå universitet såsom VAL-samordnare och innefattar bland andra lärosäten HDa. Uppdraget består i att skapa strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens och att bistå andra lärosäten med information och kurser samt att utveckla fler flexibla studieformer, kortare ämneskurser på grundutbildningsnivå och kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Medel för detta är avsatta till och med 2022. Arbetsgruppen ska träffas den 7 september för inledande diskussion och formellt den 14 september då beslut fattas. Diskussion fördes om exemplet vid HDa, barnskötare som meriterar sig för forskolläraryrket, att reell kompetens kan vara komplicerat att bedöma och vägar att nå vikarier som inte är beredda att utbildas. Vidare vikten av att skapa kurser som accepteras av hela utbildningsväsendet. Riktat statsbidrag kommer troligtvis att införas för utbildning av lärarassistenter, som är en viktig målgrupp. Att nå gymnasister med detta scenario kan vara en möjlig rekryteringsväg att diskutera vidare i Tankesmedjan.
12	Ändring av regleringsbrev (Bilaga 7)
	Bengt Ericsson redogjorde för att Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Universitets- och högskolerådet syftar till främjande av lokalt beslutade bedömningsgrunder.
13	En sagolik skola (Bilaga 8, utkast)
	Bengt Ericsson föredrog angående utställningen En sagolik skola – folkskolan 175 år på Dalarnas museum 8 september - 2 december. Det är en vandringsutställning producerad av bland annat Lärararstiftelsen. HDa bidrar med en lärarfortbildningsdag den 29 oktober under rubriken "Hotad medborgerlighet – skolan som svar? Demokratin 100 år". Dessutom planeras föreläsningar för allmänheten. Deltagare i mötet uppmanades att informera om fortbildningsdagen.
14	Övriga frågor
	Inga övriga frågor hade anmälts.
15	Nästa möte och avslut
	Nästa möte i PUD-AU blir den 20 november. PUD-Rådet sammanträder den 16 oktober. Mötet avslutades och följdes av lunch på Scandic.

 Satu Sundström
 Sekreterare

 Bengt Ericsson
 Justerare

Bilagor:

1. Tankesmedja 2018-05-30.
2. Medel för att söka för planering av projektansökan inom Skolforskningsfonden – Samfinansierad forskning och utveckling inom skol- och lärarutbildningsområdet 2018.
3. Medel att söka för projekt inom Skolforskningsfonden – samfinansierad forskning och utveckling inom skol- och lärarutbildningsområdet 2018.
4. Högskolan Dalarnas remissvar på betänkandet *Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling* SOU 2018:17.
5. Remissvar Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring (SOU 2018:19).
6. Uppdrag om att skapa fler vägar in i läraryrket.
7. Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Universitets- och högskolerådet.
8. Hotad medborgerlighet – skolan som svar? Demokratin 100 år.

Tankesmedja 2018-05-30

Närvarande: Sofia, Mats T, Lars, Bengt, Sebastian, I-L, Micke, Johan

Föregående minnesanteckningar: se utskick via mejl.

Uppdrag till PUD-AU

Åtgärd 4:

Gemensamt skapa en attraktiv miljö att vistas i, ett sätt är att höja den akademiska nivån. Ge kompetens och utveckling samtidigt. Utveckla den strategiska planen till PUD 3.0. Koppla till utredning – professionsutveckling.

Åtgärd 1:

Fortsätta med "avrostningsprojektet" som prio ett.

Kartläggning av avhoppare med hjälp av Region Dalarna, skicka ett brev och sedan tas personlig kontakt.

Hur får vi fler sökande till lärarutbildningen? Hur stöttar vi de som går på lärarutbildningen men inte klarar språket? Sommarkurser?

Fånga in studenter redan i åk 3 och lärarvikarier. Varje skolhuvudman får ansvara för personlig kontakt.

Delade tjänster för att fånga in karriärsväxlare.

Individuell uppsökning av blivande studenter. Vara lärarkandidat i en vecka, gemensamt mingel på högskolan tillsammans med skolhuvudmän. Erbjuds individuell studievägledning. Samarbete högskolan och studie- och yrkesvägledare.

Presentera underlag 12/6, skicka ut protokoll.

Ny information 28/8.

Diskussion och beslut på PUD-råd 16/10.

Kommunikation från Tankesmedjan skickas ut till alla PUD-medlemmar (Bengt).

Åtgärd	Vad	Vem/Ansvarig	När	Övrigt
Kompetensförstärkning 60% arbete 20% tvålärarskap 20% studier	Beställa kartläggning av Peter Möller på Region Dalarna	Micke		Målgrupp: lärare som slutat i yrket
Start HT-19	Ta fram utbildningsplan, två 7,5 hp, en repetitionskurs, en individuell fördjupning	Mats, Sofia		
	Personlig	Skolhuvudman		

	kontakt, brev/telefon.			
	Arbeta fram brev.	Micke		
Våren 2019	Arrangera "mingel" på högskolan. Inbjudan	Bengt, Sofia		

Åtgärd	Vad	Vem	När	Övrigt
Locka "nya" till läraryrket	Kartlägga lämpliga studenter via gymnasiet	HM		Målgrupp: Gymnasiestudenter åk 3, gymnasiestudenter som nyligen slutat, lärarvikarier
	Hitta "andra lämpliga"	HM		
	Arbeta fram ett brev.	Micke		
	Personliga kontakter. Utvald, prova på, karriärmöjligheter.	HM		
Våren 2019	Mingel på högskolan	Sofia, Bengt		

Åtgärd	Vad	Vem	När	Övrigt
Delade tjänster	Nätverk – kontakter, kartläggning			Målgrupp: t.ex. ingenjör,

Åtgärd 2:

Strategisk kommunikation, hur får vi fler att vilja söka till lärarutbildning? Arbeta fram gemensamt kommunikationsmaterial.

Varför ska du bli lärare?

Varför ska du läsa till lärare på högskolan Dalarna?

Varför ska du arbeta som lärare i Dalarna?

Se exempel Skolverkets "fordet vidare"

PUD ansvarar.

Nästa möte: 228 kl. 8.30

UTLYSNING

Medel att söka för planering av projektansökan inom

Skolforskningsfonden – Samfinansierad forskning och utveckling inom skol- och lärarutbildningsområdet 2018

Planeringsmedel kan sökas för utveckling av projektansökan vid ett tillfälle varje år. Maximalt sökbelopp per projekt är 40 klt samt 2000kr i expenser.

Skolhuvudmän inom PUD-regionen och forskare anställda vid HDa kan gemensamt ansöka om planeringsmedel från Skolforskningsfonden. Projekten ska innehålla både en forskningsdel och en utvecklingsdel.

För att få disponera nya medel från Skolforskningsfonden måste tidigare beviljade anslag vara slutförda och redovisade.

I ansökningsomgång 2018 beviljas projekt med allmän- eller ämnesdidaktisk inriktning. Projekten ska vara praktiktäna och anknyta till kunskapsobjekten undervisning, lärande, fostran och/eller omsorg. Bland ämnesdidaktiskt inriktade projekt prioriteras sådana som involverar lärarstudenter som skriver examensarbete. Vidare ser PUD gärna en geografisk spridning av beviljade projekt”.

Sista ansökningsdag är den 30 oktober 2018

Ansökningsformulär med ytterligare instruktioner finns att hämta på Skolforskningsfondens Lärarsida som nås genom att logga in som gäst via Högskolan Dalarnas hemsida www.du.se/learn. Ansökan läggs in elektroniskt av högskolans forskare i Lärarsidans inlämningsmapp och ska förutom ifyllt formulär innehålla en projektbeskrivning på max 2 A4-sidor samt en ekonomisk projektkalkyl.

Bengt Ericsson
Chef PUD

UTLYSNING

Medel att söka för projekt inom

Skolforskningsfonden – Samfinansierad forskning och utveckling inom skol- och lärarutbildningsområdet 2018

Projektmedel kan sökas för projekt från Skolforskningsfonden vid ett tillfälle varje år. Projektet kan omfatta högst två år. Maximalt sökbelopp per projekt är 850 klt samt 30 000kr i expenser.

Skolhuvudmän inom PUD-regionen och forskare anställda vid HDa kan gemensamt ansöka om medel från Skolforskningsfonden. Projekten ska innehålla både en forskningsdel och en utvecklingsdel.

För att få disponera nya medel från Skolforskningsfonden måste tidigare beviljade anslag vara slutförda och redovisade.

I ansökningsomgång 2018 beviljas projekt med allmän- eller ämnesdidaktisk inriktning. Projekten ska vara praktiktäna och anknyta till kunskapsobjekten undervisning, lärande, fostran och/eller omsorg. Bland ämnesdidaktiskt inriktade projekt prioriteras sådana som involverar lärarstudenter som skriver examensarbete. Vidare ser PUD gärna en geografisk spridning av beviljade projekt”.

Sista ansökningsdag är den 28 februari 2018

Ansökningsformulär med ytterligare instruktioner finns att hämta på Skolforskningsfondens learnsida som nås genom att logga in som gäst via Högskolan Dalarnas hemsida www.du.se/learn. Ansökan läggs in elektroniskt av högskolans forskare i learnsidans inlämningsmapp och ska förutom ifyllt formulär innehålla ett forskningsprogram på max 6 sidor samt en ekonomisk projektkalkyl (särskilt excelformulär finns på learnsidan).

Bengt Ericsson
Chef PUD

HÖGSKOLAN
DALARNA

REMISSVAR
2018-06-14
HDa dnr HDa 1.5-2018/537
Ert dnr U2017/02696/S

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
u.remissvar@regeringskansliet.se

Högskolan Dalarnas remissvar på betänkandet *Med undervisningsskicklighet i centrum - ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling* SOU 2018:17

Högskolan Dalarna har tagit del av det rubricerade betänkandet *Med undervisningsskicklighet i centrum - ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling* (SOU 2018:17) och vill härmed lämna följande yttrande avseende de huvudsakliga förslag som lämnas i kapitel 5–12.

5. Utvecklingsmöjligheter för legitimerade lärare och rektorer – professionsprogrammet i praktiken

Högskolan Dalarna är överlag positiv till utredningens förslag om ett nationellt professionsprogram för legitimerade lärare och förskollärare samt för rektorer och förskolechefer i syfte att främja professionell utveckling och skolutveckling liksom för att stärka professionernas attraktionskraft. För att de fyra föreslagna kompetensnivåerna för lärare och förskollärare – *legitimerad lärare, erfaren lärare, meriterad lärare* samt *särskilt meriterad lärare* – och de två nivåerna för rektorer – *rektor* och *meriterad rektor* – ska fungera kvalitetsdrivande och professionsutvecklande krävs dock att kompetensbeskrivningarna är väl förankrade i forskning och framtagna genom en bred demokratisk process som ger programmet hög legitimitet inom lärar- och skolläraryrkesprofessionerna samt involverar både lärosätena och huvudmännen. Den ”nationella funktion för lärar- och skolläraryrkesutveckling” som föreslås besluta om kompetensnivåerna (standarder) bör därför inneha representation från samtliga dessa intressenter.

Högskolan vill också betona betydelsen av att kompetensbeskrivningarna på ett tydligt sätt relaterar till och bygger vidare på examensbeskrivningarna för de olika lärar- och förskolläraryrkesexamen. Dels bör de innehålla en formell del som utgörs av akademiska studier

till en viss omfattning och nivå (som korrelerar med Bolognaprocessens kvalifikationsramverk, EQF), och dels en praktikbaserad del som baseras på faktiskt uppnådda resultat (inom den egna undervisningen och i form av skol- och professionsutveckling).

När det gäller den förra (vetenskapliga) delen bör handledarutbildning för handledning av lärarstudenter, liksom mentorsutbildning för handledning av nyexaminerade lärare, vara ett minimumkrav för att kunna tillerkännas någon av kompetensnivåerna *erfaren, meriterad* eller *särskilt meriterad lärare/förskollärare*, detta för att säkerställa professionsutveckling såväl som tillgång på utbildade VFU-handledare och mentorer. Likaså bör det krävas examen på avancerad nivå inom relevant huvudområde för kompetensnivån *meriterad lärare/förskollärare/rektor*: för förskollärare och yrkeslärare (vars yrkesexamen ligger på grundnivå) bör kravet vara magister, och för grund- och ämneslärare samt rektorer (vars yrkesexamen respektive befattningsutbildning ligger på avancerad nivå) bör kravet vara master.

Högskolan tillstyrker utredningens förslag om att införa ett statsbidrag till huvudmän som avsätter tid för att legitimerade lärare och förskollärare med en examen på forskarnivå ska kunna arbeta med praktisk forskning och utveckling. Förslaget ligger i linje med Högskolan Dalarnas och PUD:s satsning på s.k. kombinationstjänster där forskarutbildade lärare/förskollärare kombinerar undervisning/utveckling i den egna verksamheten med medverkan i lärarutbildning och praktisk forskning. Högskolan instämmer också i utredningens bedömning att legitimerade lärare och förskollärare bör ges bättre förutsättningar att delta i forskarutbildning, till exempel genom att huvudmännen får delar av lönekostnaden ersatta av statsbidrag. En förutsättning för att kunna fortsätta att stärka skolans arbete med praktisk forskning och utveckling är dock att lärosätena har motsvarande möjlighet att erbjuda forskarutbildning för verksamma lärare, förskollärare och skolledare. Här menar Högskolan Dalarna att den senaste tidens särskilda (och därmed tillfälliga) utlysningar av forskarskolor för detta ändamål bör ersättas av ett system där de lärosäten som erbjuder denna form av praktisk forskning kan planera för ett mer långsiktigt samarbete som svarar mot regionens behov.

6. Kontinuerlig och relevant kompetensutveckling och fortbildning för lärare och rektorer

Högskolan Dalarna instämmer i utredningens bedömning att det behövs en översyn av de många specialdestinerade statsbidragen på skolområdet i syfte att förenkla huvudmännens och lärosätenas långsiktiga och strategiska arbete med kompetensutveckling och fortbildning av lärare och skolledare. Trots den rika flora av riktade statsbidrag som idag existerar har många huvudmän svårt att tillgodose sina lokala behov. Med ett mindre antal breda statsbidrag skulle det vara möjligt även för mindre kommuner och fristående skolhuvudmän att i samverkan med lärosätena att planera för och genomföra mer skräddarsydda satsningar som svarar mot både kort- och långsiktiga behov.

Högskolan Dalarna är positiv till utredningens förslag på en tydligare struktur för systematisk kompetensutveckling i för av ett professionsprogram för lärare, förskollärare och rektorer. Vi vill dock betona betydelsen av att professionsprogrammets två syften, individuell kompetensutveckling/yrkesskicklighet och kollektiv skolutveckling/professionsutveckling, beaktas likvärdigt i det fortsatta utvecklingsarbetet. För ensidigt fokus på den enskilde lärarens undervisningsskicklighet och karriärutveckling riskerar att försvaga programmets legitimitet och förtroende inom lärar- och skolläroprofessionerna, liksom inom akademien och samhället i övrigt.

Högskolan Dalarna tillstyrker utredningens förslag om att förlänga Lärarlyftet II till 2030 eller tills professionsprogrammet är på plats och att villkoren för deltagande i behörighetsgivande fortbildning stärks i form av en statlig ersättning om 25 % av heltid. Högskolans erfarenhet är att många av de lärare som vill och bör genomgå behörighetsgivande fortbildning hoppar av eller avstår på grund av tidsbrist, vilket även försvårar lärosätenas planeringsarbete.

7. Hur kan karriärstegsreformen och lärarlönesatsningen utvecklas?

Högskolan Dalarna instämmer med utredningens bedömning att karriärstegsreformens och lärarlönesatsningens legitimitet bör stärkas genom att tydligare koppla samman kompetens och uppdrag, och tillstyrker därmed förslaget att statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare ska kopplas till det föreslagna professionsprogrammet. Men när det gäller vilken kompetensnivå som ska krävas för att anställas som förstelärare menar HDa att en lärare minst bör ha uppnått nivån *meriterad lärare*, detta med tanke på uppdragets karaktär och för att uppnå den kollegiala legitimitet som hittills har saknats. Högskolan delar dock bedömningen att karriärstegsreformen även bör omfatta förskollärare.

Avseende lärarlönelyftet instämmer Högskolan Dalarna i bedömningen att satsningen på höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier är nödvändig för att öka läraryrkets attraktionskraft, samt att satsningen även bör inkludera lärare i kommunal vuxenutbildning. Däremot menar vi att även lärarlönesatsningen bör kopplas till det föreslagna professionsprogrammet genom ett krav på kompetensnivån *erfaren lärare* för att få ta del av satsningen. Detta skulle kunna stärka svenska lärares relativt svaga löneutveckling under yrkeslivet samt bidra till att fler lärare väljer att stanna och utvecklas i yrket. Dessutom stämmer de kriterier som idag anges i förordningen om statsbidrag för höjda löner väl överens med vad som föreslås gälla för denna kompetensnivå, bl.a. "särskilt ansvar för att stödja lärar- eller förskollärostudenter och kollegor som är nya i yrket" (s. 316). Att som idag lämna det mer eller mindre öppna för varje huvudman att avgöra på vilka grunder bidraget ska fördelas motverkar den tydlighet och transparens som eftersträvas i professionsprogrammet.

9. Hur kan lärares, rektors och förskolechefers administrativa arbete minska?

Högskolan Dalarna delar utredningens bedömning att huvudmännen bör sätta undervisningen i fokus och värna lärarnas, rektorernas och förskolechefernas utrymme för sina respektive

kärnuppdrag. Som utredningen visar genom analys av tidigare studier av lärares och rektorers arbetssituation finns vissa mindre kvalificerade arbetsuppgifter av mer administrativ karaktär som kan utföras av andra personer än lärare. Men vi vill samtidigt understryka att en relativt stor del av det arbete som ligger före, under och efter själva undervisningsprocessen är av sådan didaktisk betydelse att det inte enkelt kan övertas av andra yrkesgrupper utan att det påverkar undervisningens kvalitet. Det är inte alltid det ”administrativa” arbetet i sig som gör att lärare och skolledare finner sina yrken mindre attraktiva, utan oftare är det bristen på autonomi, tillit och tid att som professionell pedagog följa upp och utveckla sitt arbete som gör att de känner sig tyngda av olika uppgifter ”ovanifrån”.

10. Hur kan fler erfarna lärare och rektorer stimuleras att söka sig till skolor med svåra förutsättningar?

Högskolan Dalarna instämmer i utredningens bedömning att en stärkt lärarprofession är det som i grunden kan bygga upp lärarkapaciteten i skolor med svåra förutsättningar än enbart högre lön. Genom goda möjligheter till forskning och utveckling i samarbete med lärosäten kan huvudmännen attrahera erfarna och skickliga lärare och skolledare som är intresserade av att utveckla nya kunskaper och metoder för att långsiktigt lyfta dessa skolor.

11. Behörighetsgivande utbildning för personer som är nära en lärarexamen

Högskolan Dalarna instämmer i utredningens bedömning att det p.g.a. rådande lärarbrist behövs goda möjligheter för den som arbetar som obehörig lärare att samtidigt utbilda sig för att bli behörig. Högskolan i samverkan med huvudmännen i regionen bedriver sedan hösten 2017 två arbetsintegrerade utbildningar där de studerande kombinerar sin lärarutbildning på 75% studiefart med 50% lärartjänstgöring, och våra erfarenheter av denna form av lärarutbildning är här långt goda. I betänkandet nämns endast olika former av Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), vilket leder till en ämneslärarexamen. Men vår erfarenhet visar att arbetsintegrerad utbildning även är ett attraktivt och framgångsrikt koncept för att utbilda grundlärare med inriktning mot arbete i årskurs 4-6, en lärarkategori där det också råder stor lärarbrist.

Högskolan Dalarna delar utredningens bedömning att huvudmännen bör ges bättre ekonomiska förutsättningar att låta obehöriga lärare och förskollärare genomgå en lärarutbildning samtidigt som de arbetar kvar i skolväsendet eller förskolan, på liknande sätt som dagens statsbidrag för behörighetsgivande utbildning av yrkeslärare. Däremot anser vi att den begränsning på maximalt två år för varje person som utredningen föreslår inte kommer att räcka för att möjliggöra deltidsstudier till en förskolläraryrkesexamen eller grundlärarexamen, utbildningar för vilka få personer har tidigare studier eller yrkesverksamhet som kan tillgodoräknas eller valideras. Om då inte huvudmännen kan ge ekonomiskt stöd till dessa lärare är sannolikheten stor att de fortsätter att arbeta som obehöriga lärare utan att slutföra sin utbildning.

12. Vissa frågor om modersmål, svenska som andraspråk och språkutveckling

Högskolan Dalarna tillstyrker utredningens förslag att kraven för grundlärarexamen bör ändras så att ämnesstudier i något av ämnena svenska som andra språk eller modersmål kan ingå i inriktningarna F-3 och 4-6, vilket även betyder att behörighetsreglerna för dessa ämnen behöver justeras i enlighet med utredningens förslag.

Högskolan instämmer slutligen i utredningens bedömning att inga ytterligare förändringar behöver göras av examensbeskrivningarna för de fyra lärar- och förskollärarexamina vad gäller språkutveckling eller språkinläring. Dessa områden täcks redan in av flera av de 22--26 examensmål som redan finns.

Ärendet har handlagts av Mats Tegmark, utvecklingsledare för lärarutbildningsområdet, i samråd med Högskolans lärarutbildningskansli och Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD).

HÖGSKOLAN DALARNA

Jonas Stier

Tf. prorektor

Utbildningsdepartementet

Remissvar Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring (SOU 2018:19)

Högskolan Dalarna stödjer i väsentliga delar de slutsatser och rekommendationer som formuleras i betänkandet av Utredningen om praktknära skola i samverkan. Utredningens slutsatser om ökade ekonomiska resurser för praktknära forskning och regeringens intentioner med förstärkt forskningsstöd för utvecklandet av lärar- och forskolläraryrket, bör särskilt betonas som avgörande förutsättningar för samverkan gällande praktknära skolforskning. Utredningens fokus på etablerade och välfungerande infrastrukturer inom berörda organisationer stödjer vidare Högskolan Dalarna till fullo. Fasta forskningsresurser bör även fördelas för skolforskning i samverkan. Tillika vill Högskolan Dalarna understryka vikten av att påskynda att forskningsresultat görs allmänt tillgängliga.

Högskolan Dalarna har önskemål om vissa tillägg, förtydliganden eller nyanseringar av de slutsatser, rekommendationer och konsekvensbeskrivningar som formulerats.

Önskemål om förtydliganden och vissa tillägg

På en övergripande nivå vill Högskolan Dalarna framhålla att en alltför snäv avgränsning i forskningen mot de mål som formuleras i aktuella styrdokument (jfr sid. 31) riskerar att utesluta forskningsområden som är relevanta för praktiken, men som inte kan relateras direkt till ämnes- eller tematiskt orienterad undervisning, eller övergripande läroplansmål.

Utredningens slutsatser

Högskolan Dalarna ställer sig i stort bakom utredningens slutsatser om de behov som föreligger och även de förutsättningar för detta som formuleras. Högskolan Dalarna vill dock framhålla att:

- Forskningsmetoder som involverar lärare får inte tolkas som att det handlar om att lärare i allmänhet ska forska eller att det förväntas av dem att de ska forska då endast ett fåtal lärare i dagsläget har utbildning för detta (Se vidare kommentar som gäller konsekvensbeskrivningen).
- Ambitionen att lärarstuderande deltar i forskning och utvecklingsarbete under VFU ses som lofvärd men inte som en förutsättning för att samverka mellan

skolhuvudman och lärosäten ska kunna bidra till förbättringsarbete i skola och lärarutbildning. Vidare behöver en sådan satsning ses i ljuset av att den kräver avsevärda resurser om den ska realiseras, resurser som ska vägas mot andra satsningar. Att former för att realisera denna vision utprövas under försöksverksamheten ser Högskolan Dalarna som positivt.

- I flera sammanhang betonas att professionens behov ska vara styrande i formulering av forskningsfrågor, samt att skolors och förskolors systematiska kvalitetsarbete bör spela en avgörande roll i identifiering av problem (sid. 110). Detta kan kopplas till slutsatsen att ”ett etablerat systematiskt kvalitetsarbete som identifierar forskningsfrågor och identifierar mål för förbättring” (sid. 125) behövs. Att skolans och förskolans aktörer ska vara aktiva i formulering av problemområden och forskningsfrågor är något Högskolan Dalarna välkomnar som en angelägen utgångspunkt. Samtidigt bör också initiativ till forskning som formuleras av forskare kunna få utrymme inom praktikinära samverkansforskning. Ett realistiskt scenario är att forskare och skolans aktörer i dialog identifierar relevanta forskningsområden som står i relation till övergripande, nationella forskningsbehov.

Utredningens rekommendationer

Vad gäller utredningens rekommendationer ställer sig Högskolan Dalarna i stort bakom dessa. Högskolan Dalarna vill dock se följande förtydliganden och tillägg:

- Formulering ”en gemensam ingång” behöver omformuleras. Den är oklar och begreppen behöver preciseras. Avses, som det i texten ibland kan utläsas, att ingång är någon form av ett formaliserat gemensamt forum/funktion för samverkan så bör detta skrivas. Att det forum/den gemensamma funktion som föreslås sedan kan tjäna som en öppning för skolhuvudmän att samverka med lärosäten och omvänt blir med en tydligare skrivning enklare att förstå.
- I alla skrivningar om samverkan bör det klart framgå vilken samverkan som avses: inom enskilda skolor, mellan skolor med samma huvudman och eller mellan skolhuvudmän samt om samverkan med lärosäten också avses. Detta är inte tydligt.
- Innebörden av att praktikinära forskning ska bedrivas i samverkan i en jämbördig relation behöver förtydligas.
- Vad gäller utredningens framhållande av behovet av systematisk samverkan mellan skolhuvudmän och studenternas självständiga arbete vill Högskolan Dalarna understryka att ett sådant arbete inte med nödvändighet behöver vara ett examensarbete i form av en avhandlingslik uppsats såsom praxis ser ut idag och att detta också bör framgå i texten. Det är även viktigt att betona att de examensmål som ska examineras genom dessa arbeten inte är fastställda i examensordningen. Med detta påpekande vill Högskolan Dalarna uppmärksamma att de val lärosäten gör i dessa frågor också påverkar vilken roll samverkan kan spela gällande studenternas självständiga arbeten och hur denna samverkan lämpligen kan utformas.
- Högskolan Dalarna kan inte till fullo ställa sig bakom utredarnas rekommendationer om att lärosätena ska använda sig av möjlighet att besluta om urvalsgrunder till antagning i syfte att finna särskilt motiverade studenter på det

sätt som detta betonas i utredningen. De mest motiverade studenterna är inte per definition alltid de som kan tillgodogöra sig utbildningen på bästa sätt eller de som är mest lämpliga för yrket. Högskolan Dalarna menar att det snarare är viktigt att finna vägar att motivera många människor att vilja söka sig till dessa utbildningar för att lämpliga studenter ska kunna antas, en fråga som dock ligger utanför denna utrednings primära uppdrag.

- I förslaget till regeringen om en reglering av skolhuvudmännens medverkan i praktisknära forskning behövs tydliga skrivningar så att ingen skolhuvudman kan välja att stå utanför vare sig deltagande eller ekonomiskt ansvar. Idag förekommer det att angelägen forskning begränsas eller omöjliggörs då systematiska urval och vissa studier inte kan genomföras då skolhuvudmän inte ger tillträde till eller säkerställer tillträde till den pedagogiska praktiken.
- I betänkandet efterlyses att lärar- och förskollärarytbildningarna på ett tydligare sätt forskningsintegreras. Ett sätt att göra det är enligt utredningen via studenternas självständiga arbete, där ”praktisknära forskning och förbättringsarbete på vetenskaplig grund bör stödjas” (sid. 132). Detta ser Högskolan Dalarna som ett välkommet förslag, men vill samtidigt betona vikten av att sådant görs varsamt och utan att utesluta andra typer av självständiga arbeten som inte faller direkt inom ramen för vad som kan förstås som praktisknära förbättringsarbete.

Konsekvensbeskrivningar

I en konsekvensbeskrivning bör även sådant som kan innebära negativa konsekvenser för de olika parterna få utrymme. Högskolan Dalarna anser att följande bör beaktas och finnas med:

En del av utredningens förslag kan av lärarna i skola såväl som högskola bli ytterst betungande i en tid då lärare redan upplever att kraven på att utföra fler och mer omfattande arbetsuppgifter upplevs som påfrestande. Det är därför mycket väsentligt att rekommendationen om att ”skapa utrymme för samverkan” (sid. 136) leder till genuina förändringar av lärares arbetssituation.

Remissen har handlagts av Sara Irisdotter Aldenmyr, professor i pedagogiskt arbete, i samråd med Monika Vinterek, professor i pedagogiskt arbete, Urban Claesson, professor i historia, och Sverker Johansson, senior rådgivare.

HÖGSKOLAN DALARNA

Martin Norsell
Rektor

2018-08-02
U2018/03202/UH

Utbildningsdepartementet

Enligt sändlista

HÖGSKOLAN DALARNA
Ank: 2018 -08- 08
Dnr:

Uppdrag om att skapa fler vägar in i läraryrket

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Umeå universitet att leda ett arbete med att ta fram insatser som ska resultera i mer ändamålsenliga och effektiva utbildningsvägar till lärarexamen- och förskollärarexamen. Arbetet ska genomföras tillsammans med Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Malmö universitet och Högskolan Dalarna.

Uppdraget består i att:

- utveckla och använda strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens som erhållits genom bl.a. tidigare utbildning eller arbetslivserfarenhet för att främja tillträde till en lärat- eller förskolläraryrket,
- på ett kommunikativt och lättillgängligt sätt bistå andra universitet och högskolor med information om hur bedömning av reell kompetens kan göras och hur kompletterande kurser kan utformas,
- erbjuda kompletterande kurser inom lärat- och förskolläraryrket, exempelvis kortare ämneskurser, för att studenten ska nå kursfordringarna omfattande ämnesstudierna för en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) eller för att uppnå full omfattning av de ämnesstudier som krävs för en grundlärarexamen, och
- utforma och erbjuda en eller flera påbyggbara, poänggivande kurser med innehåll från den utbildningsvetenskapliga kärnan som ska kunna tillgodoräknas i läraryrket och kompletterande pedagogisk utbildning som leder till lärarexamen och erbjudas i flexibla studieformer.

I de delar som är relevanta för uppdraget bör lärosätena ta del av arbetsmetoder och resultat från Universitets- och högskolerådets försöksverksamhet med en särskild valideringsinsats inom högskolan (U2015/05484/UH).

När det gäller poänggivande kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska lärosätena även föra en dialog med andra universitet och högskolor så att dessa kurser kan genomföras och tillgodoräknas vid flera lärosäten.

Uppdraget finansieras från utgiftsområde 16, anslag 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor, i enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1, utg. omr. 16, avsnitt 9.8.2 och 10.2.64). För 2018 avser regeringen att återkomma med fördelning av medel. För fördelning av medel för 2019 ska Umeå universitet inom ramen för sitt samordningsansvar senast den 1 november 2018 inkomma med underlag med förslag till fördelning av medel till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Umeå universitet ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2019 och därefter årligen senast samma datum till och med 2021. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2022.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2018 att sammanlagt tolv miljoner kronor skulle avsättas för projekt som skapar fler vägar in i lärar- och förskolläraryrkena. Av dessa tolv miljoner kronor föreslogs åtta miljoner kronor avsättas till finansiering av utveckling av flexibla utbildningsvägar genom metoder för bedömning och validering av reell kompetens och kompletterande kurser inom lärar- och förskolläraryrkena. Fyra miljoner kronor föreslogs avsättas till att utveckla poänggivande kompetensutveckling. Regeringen beräknade vidare arton miljoner för 2019, tolv miljoner för 2020 och åtta miljoner för 2021 för ändamålet (prop. 2017/18:1, utg. omr. 16, avsnitt 9.8.2 och 10.2.64). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2017/18:UbU1, rskr 2017/18:1).

För att förbättra kunskapsresultaten i den svenska skolan behövs behöriga och kompetenta lärare. Omkring 45 000 lärare beräknas saknas 2021 och

mot bakgrund av den omfattande lärarbristen krävs mer flexibla utbildningsvägar i syfte att få fler att bli lärare eller förskollärare. Möjligheten att påbörja en utbildning ska finnas både tidigare och senare i livet och den sökandes reella kompetens som erhållits genom tidigare studier, arbete och erfarenheter behöver tas tillvara.

Sedan 2011 har Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Malmö universitet och Högskolan Dalarna i uppdrag att anordna utbildningar enligt förordning (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen (VAL). Umeå universitet har ett samordnande ansvar för genomförandet av utbildningarna. Syftet är att öka andelen lärare och förskollärare i skolan och förskolan som har en examen som kan vara behörighetsgivande för legitimation.

De lärosäten som anordnar VAL har utarbetat och använt ett flertal olika metoder för att validera de sökandes reella kompetens, både avseende ämneskunskaper och verksamhetsförlagd utbildning. Inom VAL-projektet pågår ett aktivt arbete med att kontinuerligt utveckla nya och kvalitetssäkra befintliga metoder för validering. Det finns också en lång erfarenhet av att upprätta individuella studieplaner och hitta lämpliga studievägar fram till en lärarexamen. VAL-projektet har under lång tid arbetat med att utforma kurser och examinerande moment som svarar mot lärar- och förskollärarytbildningarnas examensmål samtidigt som kursinnehållet matchas mot de sökandes reella kompetens eller avsaknad av kurspoäng. Regeringen bedömer det därför ändamålsenligt och angeläget att den kompetens som finns inom VAL-organisationen och de metoder som används kan spridas och användas vid fler lärosäten som anordnar lärar- och förskollärarytbildning.

Uppdraget att ta fram och utveckla strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens

Universitet och högskolor ansvarar för att de sökande har tillräckliga kvalifikationer och förutsättningar för att kunna tillgodogöra sig utbildningen. Enligt förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen uppfylls kraven för särskild behörighet till utbildningen genom bl.a. ämneskunskaper i ett undervisningsämne som uppnåtts genom ämnesstudier (5 § och 6 §). Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning,

praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (7 §).

Flera som söker en kompletterande pedagogisk utbildning bedöms idag inte uppfylla kraven på särskild behörighet då de inte bedöms uppfylla kravet på tillräckliga ämneskunskaper. I detta sammanhang är det angeläget att lärosäten som erbjuder en kompletterande pedagogisk utbildning prövar huruvida den sökande uppfyller kraven för särskild behörighet på andra grunder än genom ämneskurser med högskolepoäng, det vill säga om de har reell kompetens genom t.ex. arbetslivserfarenhet eller andra erfarenheter. Den sökande som bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen enligt 7 § uppnår således kraven för särskild behörighet. Ett sådant beslut innebär att den sökande även har fullgjort kursfordringarna för ämnesstudierna som krävs för ämneslärarexamen.

För att uppnå en kvalitativ och rättssäker bedömning av de sökandes kvalifikationer och kompetenser ska därför Umeå universitet tillsammans med Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Malmö universitet och Högskolan Dalarna utveckla och använda strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens. Syftet är att skapa en varaktig struktur för likvärdiga bedömningar mellan lärosätena som ska användas bl.a. för antagning till kompletterande pedagogisk utbildning och även för övriga lärar- och förskollärarytbildningar. En ökad samverkan mellan lärosätena i detta avseende kan även underlätta arbetet med bedömning av reell kompetens i övrigt och göra det mer kostnadseffektivt.

Uppdraget att erbjuda kompletterande kurser inom lärar- och förskollärarytbildningarna

Det kan vara svårt för sökande till en kompletterande pedagogisk utbildning som, efter en bedömning av såväl formella meriter som reell kompetens, inte uppfyller kraven på särskild behörighet till utbildningen att hitta lämpliga studievägar för att kunna läsa in de kurspoäng som saknas. Det kan gälla såväl sökande som det fattas motsvarande några få kurspoäng för som sökande som behöver komplettera med fler kurser för att uppnå kursfordringarna. Det finns därför ett behov av att utveckla ämneskurser så att dessa personer kan uppnå kursfordringarna för ämnesstudierna för en ämneslärarexamen.

Lärosätena ska, enligt 4 § andra stycket i förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen och 7 kap. 3 § högskoleförordningen (1993:100), göra undantag från något eller några behörighetsvillkor om en sökande bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren i sin helhet. Dessa sökande bör ges möjlighet att samtidigt studera ämneskurser och en kompletterande pedagogisk utbildning.

Få sökande har tidigare studier eller reell kompetens som täcker den bredd av ämnesstudier som i dag krävs för en grundlärarexamen. Därför ska lärosätena utveckla och erbjuda ämneskurser så att den studerande kan uppnå kursfordringarna för ämnes- eller ämnesdidaktiska kurser inom grundlärarytbildningen. Med en sådan möjlighet kan fler personer på ett mer flexibelt sätt beredas möjlighet att ställa om till läraryrket, även mot de lägre åldrarna.

Uppdraget att utforma en eller flera påbyggbara, poänggivande kurser med innehåll från den utbildningsvetenskapliga kärnan

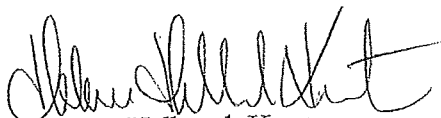
Enligt Skolverkets statistik för 2016/17 saknade över hälften av alla nyanställda lärare pedagogisk högskoleexamen läsåret 2015/16. På grund av den omfattande lärarbristen kommer obehöriga lärare att undervisa i skolan. En eller ett par kortare kurser med innehåll från den utbildningsvetenskapliga kärnan kan ge studenten grundläggande kunskaper för att kunna arbeta med elever och verka inom det svenska skolväsendet på ett rättssäkert sätt i enlighet med skolans uppdrag. Kursen eller kurserna kan även bidra till att studenten får en bättre förståelse för vad läraryrket innebär och hur det är att studera till lärare. Det är därför viktigt att dessa utformas så att de kan tillgodoräknas inom den reguljära lärarutbildningen eller som en del av en kompletterande pedagogisk utbildning.

Kursen eller kurserna kan också vända sig till personer som vill vara eller redan är verksamma som lärarassistenter i skolan. Kursen eller kurserna kan därmed bidra till att obehöriga lärare och annan personal i skolan, t.ex. lärarassistenter, får en god grund för att arbeta i skolan. Kursen eller kurserna kan t.ex. innehålla grundläggande kunskaper om bestämmelser och regler, t.ex. skolväsendets värdegrund, organisation och styrdokument, eller konflikthantering och ledarskap.

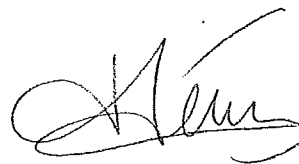
Med redan avklarade poäng från den utbildningsvetenskapliga kärnan sänks tröskeln för att påbörja en lärarutbildning. Därmed kan kursen eller kurserna bli en rekryterande kanal av blivande lärarstudenter och en väg in i läraryrket.

Kursen eller kurserna ska erbjudas i flexibel form, t.ex. på distans, vid olika tidpunkter under året och i olika studietakt. Eftersom utbildningen framför allt vänder sig till personer som redan är yrkesverksamma i skolan så är det viktigt att ge dessa personer möjlighet att arbeta och studera samtidigt.

På regeringens vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Frédérique Lémery

1
4

Enligt sändlista

Umeå universitet

Göteborgs universitet

Stockholms universitet

Linköpings universitet

Karlstads universitet

Malmö universitet

Högskolan Dalarna

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Universitets- och högskolerådet

REGERINGEN

Utbildningsdepartementet

HÖGSKOLAN DALARNA
Ank: 2018-08-01

DA 1.2-2017/1646

Regeringsbeslut

2018-07-26

III:1

U2018/02160/UH

U2018/03177/UH

Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm

Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Universitets- och högskolerådet

Riksdagen har för budgetåret 2018 beslutat om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

Med ändring av regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Universitets- och högskolerådet beslutar regeringen att regleringsbrevet ska ha följande lydelse i nedan angivna delar.

VERKSAMHET

3 Uppdrag

Ta fram en detaljerad beskrivning av de nödvändiga kompetenser som krävs för grundläggande behörighet

- Myndigheten ska utarbeta en mer detaljerad beskrivning av de kompetenser som anges i förordning (2018:1503) om ändring i högskoleförordningen.
- Den detaljerade beskrivningen ska ligga till grund för utformningen av det nationella behörighetsprov som regleras i förordning (2018:1510) om försöksverksamhet med behörighetsprov för tillträde till högskoleutbildning och för bedömning av reell kompetens.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-24 46 31

E-Post
u.registrator@regeringskansliet.se

- Myndigheten ska vid genomförandet av uppdraget inhämta kunskap, erfarenheter och synpunkter från Statens skolverk och statliga universitet och högskolor.
- Myndigheten ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 14 december 2018.

Förberedande uppdrag inför utveckling av ett nationellt behörighetsprov och en försöksverksamhet

- Myndigheten ska förbereda inför utvecklingen av ett nationellt behörighetsprov för grundläggande behörighet och genomförandet av en försöksverksamhet med ett sådant prov enligt förordning (2018:1510) om försöksverksamhet med behörighetsprov för tillträde till högskoleutbildning. Arbetet med att utveckla provet planeras påbörjas i början av 2019.
- I uppdraget ingår att föreslå en möjlig tidpunkt för ett införande av ett nationellt behörighetsprov.
- I uppdraget ingår också att lämna förslag på tydliggörande av hur det nationella behörighetsprovet och bedömningen av reell kompetens för grundläggande behörighet förhåller sig till varandra.
- Myndigheten ska redovisa möjlig tidpunkt för ett införande av ett nationellt behörighetsprov och förslag på tydliggörande av hur det nationella behörighetsprovet och bedömningen av reell kompetens förhåller sig till varandra till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 januari 2019.

Förberedande uppdrag inför en utveckling av ett särskilt antagningsprov för ämneslärarutbildningen

- Myndigheten ska förbereda utvecklingen av ett särskilt antagningsprov för ämneslärarutbildningen. Godkänt resultat på provet ska krävas för särskild behörighet.
- Utvecklingen av ett sådant prov ska utgå från erfarenheterna från den tidigare genomförda försöksverksamheten med lämplighetsbedömning vid antagning till lärar- och förskollärarutbildning.
- I uppdraget ingår att föreslå hur arbetet med utformningen av ett antagningsprov för ämneslärarutbildningen bör läggas upp, hur genomförandet av provet bör organiseras nationellt och tidsplan för arbetet, inklusive när ett antagningsprov kan införas i antagningsprocessen.
- Myndigheten ska genomföra uppdraget i dialog med universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda ämneslärarexamen.
- Myndigheten ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 14 december 2018.

Uppdrag att utreda en modell med högre krav för särskild behörighet

- Myndigheten ska kartlägga studenters jämförelsetal och betyg i de kurser som krävs för särskild behörighet på vissa program som leder till yrkesexamen.
- I analysen av sambanden mellan betyget i de kurser som krävs för särskild behörighet och studenternas prestationer, avhopp och genomströmning ska en jämförelse göras med resultaten i Universitetskanslersämbetets analyser om betyg, genomströmning och avhopp (Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation, Statistisk analys, UKÄ (2017-01-23/1) samt Tidiga avhopp från högskolan, Analyser av genomströmning på de tio största yrkesexamensprogrammen, rapport UKÄ (2017:17). Den delen av uppdraget ska genomföras i samarbete med Universitetskanslersämbetet.
- Myndigheten ska vidare utreda och föreslå hur en modell med högre krav för särskild behörighet skulle kunna utformas. Fokus ska i första hand ligga på krav i form av högre betyg än E i kurser som krävs för särskild behörighet. Myndigheten ska dock även utreda alternativa modeller.
- Utifrån kartläggningen och analysen ovan ska myndigheten analysera för- och nackdelar med högre krav för särskild behörighet och beskriva konsekvenserna av olika modeller enligt ovan vad gäller:
 - söktryck,
 - vilka som antas,
 - olika grupper av presumtiva sökande,
 - gymnasieskolan,
 - den kommunala vuxenutbildningen,
 - tillträdesbestämmelserna för högskolan, och
 - eventuellt övriga konsekvenser.
- Myndigheten ska under arbetet med konsekvensanalysen inhämta kunskap, erfarenheter och synpunkter från Statens skolverk.
- Universitets- och högskolerådet ska lämna nödvändiga författningsförslag.
- Myndigheten ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 29 maj 2019.

Uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med viktade högskoleprovsresultat

- Myndigheten ska genomföra en pilotverksamhet där viktade resultat från högskoleprovets två delar används enligt förordning (2018:1510) om försöksverksamhet med viktat högskoleprovsresultat vid urval.
- I uppdraget ingår att myndigheten ska föreskriva om hur resultatet från de två delarna kan viktas och vilka utbildningar som pilotverksamheten ska omfatta.

- Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2023. I redovisningen ska ingå en uppföljning av om syftet med viktade högskoleprovsresultat har uppfyllts och en beskrivning av konsekvenserna av ett eventuellt införande av viktade högskoleprovsresultat.

Främjande av lärosätenas användning av lokalt beslutade urvalsgrunder

- Myndigheten ska främja universitets och högskolors användning av lokalt beslutade urvalsgrunder samt stödja dessa i arbetet med att utveckla sådana urvalsgrunder.
- Myndigheten ska vidare bedöma om det finns behov av föreskrifter om lokalt beslutade urvalsgrunder.
- De insatser som genomförs under 2018 ska redovisas i myndighetens årsredovisning för 2018.

På regeringens vägnar

Helene Hellmark Knutsson

Frédérique Lémery

Kopia till

Statsrådsberedningen/REV, EUK
Försvarsdepartementet/MFI
Socialdepartementet/JÄM
Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ
Näringsdepartementet/HIL, NV
Kulturdepartementet/DISK
Förvaltningsavdelningen/RK Ekonomi
Riksdagen, utbildningsutskottet
Riksrevisionen
Kammarkollegiet
Statens skolverk
Statliga universitet och högskolor inom Utbildningsdepartementets
ansvarsområde
Statskontoret
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Svenska institutet
Sveriges lantbruksuniversitet
Universitetskanslersämbetet
Riksgäldskontoret
Akademi för Ledarskap och Teologi
Beckmans skola AB
Chalmers tekniska högskola AB
Ericastiftelsen
Ersta Sköndal Bräcke Högskola AB
Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen
Handelshögskolan i Stockholm
Newmaninstitutet AB
Sophiahemmet, Ideell förening
Stiftelsen Högskolan i Jönköping
Stiftelsen Rödakorshemmet
Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut
Sveriges förenade studentkårer
Enskilda högskolan Stockholm AB

1
2
3
4
5

Hotad medborgerlighet- skolan som svar? Demokratin 100 år

Ett akademiskt spår i anslutning till utställningen en sagolik skola vid Dalarnas Museum hösten 2018.

<http://www.ensagolikskola.se/>

1) LÄRARFORTBILDNING

MÅNDAG. Vecka 44 29/10.

Konferens för lärarfortbildning: "Vem tar professionens ansvar?" Ny forskning från högskolan Dalarna presenteras . För skolledare och lärare. (även lärarstudenter)

Lokal: Dalarnas Museum

Preliminärt schema:

09.00 – 09.15 Introduktion

09:15 – 10.00 Anders Persson: Varför skall man undervisa i historia i de mätbara resultatens tid?

10.00 – 10.45 Anna Henriksson Persson: Att göra demokrati på mellanstadiet

10.45 – 11.15 Paus

11.15 – 11.30 Lärarstiftelsen informerar

11:30 – 12.15 Maria Larsson: Nationella prov - garanti för - eller hot mot - ökad bildning?

12.15 – 13.15 Lunch

11.00

13.15 – 14.15.

Tomas Axelson/Maria Deldén: Dagens klassrum och samhällets ideologiska slagfält. Hur bemöter man extremism och antidemokratiska åsikter i svenska kommuner?

14.15 – 15.00 Slutdiskussion

2. LÖRDAGSFÖRELÄSNING FÖR ALLMÄNHETEN

Anders Persson: Ovetenskapliga historiska fakta i nya läroböcker - hur svenska barn fortfarande får möta onda danskar och skrämmande katoliker... (1 timme + tre timmars förberedelsetid) 17/11

Siljanskoleprojektets medlemmar. Om Siljanskolan, Dalarna och drömmen om en annan folkskola. , 1,5 timme med Peter Reinholdsson, Lars Båtefalk, Urban Claesson och Juvas Marianne Liljas (Jan Moravski preliminärt) 24/11

3. PRELIMINÄRT OCKSÅ LUNCHFÖRELÄSNINGAR PÅ VARDAGAR, MEN DÄR ALLT OKLART ÄNNU